

Politika prema drogama nakon UNGASS 2016

Thanasis Apostolou¹

Svrha ovog informativnog dokumenta je:

a. Da informiše kreatore politike, istraživače, članove nevladinih organizacija i institucija koje rade na prevenciji, lečenju i socijalnoj rehabilitaciji korisnika droga i sve one koji su zainteresovani za rezultate Specijalne sesije Generalne skupštine Ujedinjenih nacija o drogama (UNGASS), održane od 19. do 21. aprila 2016, u Njujorku (USA).

b. da prezentuje izložena gledišta i diskusije o značaju UNGASS kada je u pitanju procena postojeće politike prema drogama i strateškog pravca koji će vlade odlučiti da prate u njihovoj politici prema drogama u budućnosti.

c. da uputi na diskusiju na regionalnoj konferenciji organizovanoj od 1 – 3. juna 2016. u Solunu, koja je bila fokusirana na razmenu mišljenja vezano za politiku nakon UNGASS-a, koja se može slediti u SEE državama.

Očekivanja i ishodi UNGASS-a 2016

Interesting outcome document

Interesantan proizašli dokument

UNGASS je ciljao da uradi poštenu i iskrenu procenu napretka i nazadovanja, uspeha i neuspeha, izazova i prepreka aktuelne politike prema drogama. Očekivanje da će ishod biti kratak, materijalni, koncizan dokument, orijentisan na akciju, međutim, nije ispunjeno. Konačni dokument - 24 strane dug - očigledno reflektuje poteškoće

u pronalaženju potrebne opšte saglasnosti za politiku usmerenu na buduće izazove. Činjenica da tokom UNGASS nije bilo ni jednog zajedničkog stava među državama članicama, čak ni među članovima geografski iste grupe zemalja, pa čak ni među organizacijama civilnog društva, jasno ukazuje da internacionalna zajednica još uvek nije sposobna da artikuliše zajedničku viziju o nekoliko problema koji se tiču politike prema drogama. Ovaj nedostatak opšte saglasnosti je naročito primetan u slučaju smanjenja štetnosti. To nagoveštava i način na koji je smanjenje štetnosti uključeno u ovaj dokument. Nema eksplicitne reference za termin „smanjenje štetnosti“. Umesto toga, postoji opis opsega intervencija smanjenja štetnosti, ali nema opšteg mišljenja da ove intervencije trebaju da budu nazvane „smanjenje štetnosti“. Ovo je bio - uz činjenicu da ukidanje smrtne kazne za prekršaje povezane sa drogom nije uključeno u finalni dokument - jedan od razloga za nezadovoljstvo organizacija civilnog društva dokumentom koji je proizašao.

Bez sumnje, dokument koji je proizašao nije revolucionaran, ali obuhvata mnogo pozitivnih i inovativnih pomaka, koji su realizovani u nekoliko država i regiona sveta. Ovo dokument čini interesantnim i znak je napretka u diskusiji o promeni nekoliko problematičnih aspekata aktuelne politike prema drogama. Znaci napretka u diskusiji su, između ostalog:

a. ponovna interpretacija Internacionalnih Konvencija² Sada je prihvaćeno da su javno zdravlje i blagostanje bili svrha internacionalnih konvencija prema drogama.

b. U raznim delovima sveta, preispituju se stroge prohibicionističke politike i vlade uvode alternativne mere. U Latinskoj Americi se desila naročito velika promena u politici prema drogama, od represije do javnog zdravlja i poštovanja ljudskih prava.

c. Pored činjenice da su ljudska prava imala uticaja na ukupni okvir internacionalnih konvencija, UNGASS 2016 je bio značajan momenat za promišljanje o tome kako ljudska prava treba da se poštuju, promovišu i budu u interakciji sa politikama za kontrolu droge.

d. Proizašli dokument posvećuje čitavo poglavlje pravu na pristup kontrolisanim drogama. Podseća da je jedan od glavnih ciljeva internacionalne konvencije o drogama bio da osigura dostupnost i pristup ovim supstancama. Ovo danas nije slučaj. Konačni dokument zauzima jasnu poziciju: Države imaju obavezu da osiguraju dostupnost kontrolisanih lekova pacijentima kojima su potrebni. Trenutna situacija, gde je blizu 70% opoidnih kontrolisanih supstanci dostupno samo u malom broju država u svetu, mora da se promeni.

e. Preporuke koje se tiču proporcionalnosti kazni jesu pozitivni pomaci. Balansirani pristup u sprovođenju zakona i krivičnoj pravdi igraju značajnu ulogu, ali javno zdravlje i blagostanje čovečanstva trebalo bi da ostane u fokusu konvencija.

Ova promena fokusa od zabranjivanja do javnog zdravlja, mora biti sprovedena u svakodnevnoj praksi. Ovo je izazov za Ujedinjene Nacije, transnacionalne organizacije i naročito nacionalne vlade.

Karakteristične izjave

Pre izlaganja sadržaja konačnog dokumenta, upućujemo na tri karakteristične izjave, od strane tri osobe koje su predstavljale važne institucije Ujedinjenih Nacija na UNGASS-u: H. E. Mr. Mogens Lykketoft, predsednik UNGASS-a, rekao je na sednici otvaranja da pitanje o kome će UNGASS diskutovati „zahteva dugoročni multidisciplinarni pristup (...) Moramo slušati i civilno društvo, parlamentarce, mlade, žene, ugrožene zajednice (...) Moramo pogledati

nove pristupe i promišljati o našim starim politikama.“ Mr. Yury Fedotov, izvršni direktor Kancelarije UN za pitanja droge i kriminala (UNODC) je izjavio: „Globalna politika prema drogama mora postaviti čoveka na prvo mesto. Moramo naglasiti zdravlje i blagostanje čovečanstva, i ovo je ono zbog čega su tu kontrolni propisi prema drogama“. Konačno, predsednik Međunarodnog odbora za kontrolu narkotika (INCB) Mr. Werner Sipp izjavio je: „Dopustite mi da naglasim da konvencije nikada nisu pozivale na rat prema drogama (...) Ne postoji ugovorna obaveza za hapšenje zbog manjih prekršaja, kao što je posedovanje malih količina za ličnu upotrebu (...) nehumane kazne i lečenja korisnika nisu u skladu sa konvencijama.“

Ovo su tri izjave koje izražavaju orijentaciju proizašlog dokumenta gde, iako je ispoštovan okvir međunarodnih sporazuma, upućuju na nove pravce i probleme, traže učešće građana u kreiranju politike, predstavljaju nove metode rada, postavljaju ljude u centar njihovih interesovanja i distanciraju se od represivnih praksi.

Pozitivne tačke proizašlog dokumenta

Definicija zavisnosti od droga

Prva pozitivna tačka proizašlog dokumenta je priznanje da je zavisnost od droga kompleksan, multifaktorski zdravstveni poremećaj koga karakteriše hronična, relapsirajuća priroda sa društvenim uzrocima i posledicama, koje mogu biti sprečene i tretirane između ostalog kroz tretman lekovima zasnovan na efikasnim naučnim dokazima, programima brige i rehabilitacije uključujući i programe zasnovane na zajednici. ³ Ovo priznanje je značajan napredak, uzimajući u obzir da se više od 60% država članica UN suočavaju sa drogama kao sa problemom krivične pravde, u nadležnosti Ministarstva pravde ili Ministarstva javnog reda ili nacionalne sigurnosti. Ova pozicija UNGASS-a, da pristupa fenomenu droge kao zdravstvenom problemu je velika promena sa obećavajućim pozitivnim efektima za pobučnost.

Prihvatanje smanjenja štetnosti

Druga značajna tačka je rastuće prihvatanje intervencija smanjenja štetnosti. Po prvi put u CDN/UN dokumentu, nacionalne vlasti su pozvane da uzmu u obzir uključivanje u njihove nacionalne politike, „efikasnih mera koje ciljaju da umanje štetno javno zdravlje i društvene posledice zloupotrebe droga, uključujući odgovarajuće programe terapije pomognute lekovima, programe zamene igala, kao i antitetanusne terapije i drugih relevantnih intervencija koje preveniraju transmisiju HIV-a, virusa hepatitisa i drugih bolesti koje se prenose putem krvi i vezuju za upotrebu droga, kao i da uzmu u obzir obezbeđivanje pristupa takvim intervencijama, uključujući lečenje i terenske usluge, zatvore i druga zatvorska okruženja, i da promovišu u tom smislu upotrebu, po potrebi, WHO, UNOCD i UNAIDS Tehnički vodič za države kako bi postavile ciljeve za univerzalan pristup prevenciji HIV-a, lečenju i brizi za injektirajuće korisnike droga.“ Izraz „smanjenje štetnosti“ je izbegnut, ali je sadržaj ovog odeljka jasan. ⁴

Dostupnost i pristupačnost kontrolisanih supstanci

Treća pozitivna tačka je da se osigura dostupnost i pristupačnost kontrolisanih supstanci isključivo u medicinske i naučne svrhe, dok se sprečava njihovo preusmeravanje. Prema izveštaju Svetske zdravstvene organizacije (WHO), 83% svetske populacije ima neadekvatan pristup lečenju za umeren i jak bol. 50% pacijenata koji boluju od raka koji se leče, žive bez tretiranja bola u poslednja tri dana njihovog života. Opoidi su kamen temeljac tretiranja bola za pacijente koji boluju od raka. Pristup i dostupnost kontrolisanih lekova su naglašeni u konačnom tekstu UNGASS-a gde se promoviše globalna pokrivenost i osiguravaju jednak i adekvatan pristup kontrolisanim lekovima za sve pacijente. Serija mera je navedena u posebnom odeljku o kontrolisanim supstancama: Države članice ponavljaju svoju „jaku obavezu da poboljšaju pristup kontrolisanim supstancama u medicinske i naučne svrhe, odnosivši se prikladno prema postojećim barijerama u vezi sa ovim, uključujući one povezane sa propisima, regulatornim sistemima, sistemima zdravstvene zaštite, dostupnosti, treninzima profesionalaca iz zdravstvene zaštite, edukacijom, podizanjem

svesnosti, procene, procenjivanja i izveštavanja, pokazateljima potrošnje supstanci pod kontrolom, međunarodne saradnje i koordinacije, a istovremeno sprečavanje njihovog skretanja, zloupotrebe i trgovine.”⁵

Alternative zatvorskoj kazni

Četvrta pozitivna tačka su preporuke za prihvatanje alternativnih mera u odnosu na zatvorske kazne i proporcionalnost kazni. Jasan znak zalaganja za promovisanje politike prema drogama orijentisane ka ljudskim pravima.

Drugi pozitivne tačke, ukratko spomenute:

Izbor lečenja i dobrovoljno učestvovanje u tretmanu. Ovo jasno pokazuje da zavisnici od droga dobrovoljno učestvuju u lečenju od droga i programi za lečenje od droga moraju da imaju njihov pristanak.

Promocija i dizajn targetiranih intervencija

Intervencije lečenja moraju da uračunaju specifične potrebe populacija (npr. pol-godište). Ovo naglašava integraciju i učestvovanje žena u svim stadijumima razvoja, implementacije, nadgledanja i evaluacije politika i programa tretmana. Programi trebaju biti skrojeni prema konkretnim potrebama dece, mladih i drugih ranjivih članova društva. Dalje je predloženo da se promoviše inkluzija u politikama nacionalnog informisanja o prevenciji i tretmanu predoziranja drogama, naročito predoziranju opijumom, kažu što je nalokson, u cilju redukovanja smrtnih slučajeva povezanih sa drogama.

Uloga civilnog društva

Proizašli dokument prepoznaje ulogu civilnog društva u promovisanju saradnje na lokalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou, i razmenu iskustava, veština i najboljih praksi. Preporučuje smisleno učestvovanje, podršku i treninge za organizacije civilnog društva i institucije koje su uključene u usluge zdravstva i socijalne pomoći. (potreba da se reformišu politike prema drogama?)

Negativne tačke

Većina negativnih tačaka povezane su sa nedostatkom preporuke za tačke kao što su:

a. Ukidanje smrtno kazne za krivična dela koji se tiču droga. Ovo je u suprotnosti sa pozivom država članica UN da poštuju i promovišu politike orijentisane na ljudska prava, dok u isto vreme postoje države koje krše najdragocenije ljudsko pravo, naime pravo na život i nastavljaju da sprovode smrtnu kaznu za krivična dela vezane za drogu.

b. Termin „smanjenje štetnosti“

Uprkos pozitivnim preporukama za intervencije koje ciljaju na redukovanje štetnosti vezano za upotrebu droga, termin „smanjenje štetnosti“ se izbegava i nije uključen u proizašli dokument. Sprovođenje programa smanjenja štetnosti je česta praksa u najvećem broju država članica. Nažalost, termin „smanjenje štetnosti“ je još uvek tabu za UN Komisiju prema opojnim drogama (CND). CND ostaje jedina UN agencija koja ne prihvata termin – za razliku od drugih agencija UN, kao što je UNAIDS, agencija UN za razvoj saradnje (UNDP) i Svetska zdravstvena organizacija (WHO).

c. Lokacije za konzumiranje droga pod nadzorom

Bilo bi u skladu sa prihvatanjem praksi kao što je tretman uz medicinsku pomoć, programi zamene igala i intervencije za prevenciju i tretman predoziranja, da se preporuča i lokacije za konzumiranje droga pod nadzorom.

d. Dekriminalizacija posedovanja malih količina droge za ličnu upotrebu

Ovo je tema koja je već decenijama tema za diskusiju u pojedinačnim državama i internacionalno bez rezultata zajedničkog sporazuma. Ako posedovanje droga za ličnu upotrebu nastavi da bude smatrano za krivično delo, predložena promena u politici prema drogama od represije do zdravlja i ljudskih prava, neće biti verodostojna.

e. Diskusija o internacionalnim konvencijama o drogama.

Proizašli dokument upućuje nekoliko puta na Međunarodnu konvenciju o drogama kao „kamen temeljac“ aktuelnog režima kontrole droge. Uprkos reinterpretaciji Konvencija koje su nedavno bile predložene od strane kancelarije UN o drogama i kriminalu i prepoznavanju da konvencije o drogama ciljaju da zaštite zdravlje i blagostanje

čovečanstva, međunarodna zajednica odbija da prihvati da je prošlo i aktuelno sprovođenje pregovora o drogama zasnovano na ovim konvencijama. Izmena važnih tačaka međunarodne konvencije o drogama, osiguraće njihovo tačno razumevanje i izbeći pogrešne interpretacije.

Razvoj baziran na ishodima UNGASS 2016

Proizašli dokument Specijalne sesije Generalne skupštine Ujedinjenih nacija o drogama trebao bi da bude u potpunosti iskorišćen od strane vlada nacionalnih država. Organizacije civilnog društva, naučne zajednice i pre svega nacionalni parlament i političke partije trebalo bi da zahtevaju sprovođenje UNGASS preporuka.

Promena prioriteta od represije i kazne do javnog zdravlja i poštovanja ljudskih prava

Ova promena zahteva specifične programe na polju javnog zdravlja i osiguravanje finansijskih resursa za njihovu implementaciju. Očigledno je da se pristup prema drogama menja. Proizašli dokument Specijalne sesije Generalne skupštine Ujedinjenih nacija o drogama (UNGASS), iako prihvata zajednički stav u vezi nekoliko problema, podržava dijalog oko pronalaženja novih pristupa. Članovi UN-a su ohrabreni da razvijaju inicijative za implementaciju promene u politici prema drogama, tako što će reformisati zakonodavstvo, nacionalne strategije i akcione planove. Organizacije civilnog društva i naučne zajednice trebalo bi da, na osnovu proizašlog dokumenta, podsećaju vlade da moraju da sprovedu promene, na koje su sami spristali u UNGASS. Nije lako distancirati se od važećeg sistema prisile i kazne ako neće promovisati praktične akcije, davajući prioritet javnom zdravlju i poštovanju ljudskih prava.

Prepoznavanje praksi smanjenja štetnosti trebalo bi biti sadržano u nacionalnim zakonodavstvima.

UNGASS prepoznaje da su inicijative koje su u prošlosti bile kritikovane i smatrane narušavanjem međunarodnih konvencija o drogama, postale za mnoge države, svakodnevna praksa. Odeljak gde se zahteva redukcija sadrži – kako je gore spomenuto – skoro sve prakse smanjenja

štetnosti. UNGASS poziva države članice „da ispituju implementaciju efikasnih mera da svede na minimum štetne posledice zloupotrebe supstanci, za javno zdravlje i društvo, uključujući programe tretmana uz medicinsku pomoć, programe zamene igala i druge slične intervencije koje sprečavaju prenos HIV-a, virusnog hepatitisa i drugih bolesti koje se prenose putem krvi, povezanih sa upotrebom droge“. Države članice bi takođe trebale osigurati pristup ovim intervencijama, u uslugama u i van strukturalnog lečenja, kao što je zatvor. Ovo znači da moramo u ovom momentu, prebaciti izvore iz državnog budžeta u zdravstveni sektor.

Mnoge države su dozvolile prakse smanjenja štetnosti, ali nisu preuzele odgovornost da uvedu propise i da finansijski podrže ove intervencije. Obično NVO rade sistematski u ovoj oblasti sa sredstvima međunarodnih organizacija i privatnih stipendija koje ne osiguravaju održivost usluga. Imperativno je pritisnuti vlade da preuzmu odgovornost i integrišu ove usluge u javni zdravstveni sistem. Ohrabrenje Specijalne Sesije Generalne skupštine UN je jasno, sada je pitanje političke volje da pretvori reči u akciju.

Pristup kontrolisanim supstancama

Dokument UNGASS upućuje na snažnu obavezu država članica UN da poboljšaju pristup kontrolisanim supstancama u medicinske i naučne svrhe. Postojeće barijere vezane za zakonodavstvo, regulatorne sisteme i sisteme zdravstvene zaštite, i pristupačne cene i treninzi profesionalaca moraju biti efektivno adresirani. Ono što je ovde pitanje je važno priznanje da je aktuelni sistem kontrole droge bio pogrešno interpretiran od strane mnogih država i rezultirao deprivacijom skoro 80% svetske populacije od pristupa opoidnim lekovima za smanjenje bola. Države moraju podići ograničenja za medicinsku upotrebu analgetika i u isto vreme sprečiti njihovo preusmeravanje na nezakonitu upotrebu.

Novi pristupi su prihvaćeni

Na nove pristupe politici prema drogama više se ne gleda sa sumnjom ili primedbama. UNGASS poziva Komisiju za opojne droge „da uzme u obzir početak razvoja novih

smernica za različite aspekte problema droga u svetu i da evaluiira postojeće. Urgira da se ojača međunarodna saradnja i kapacitet relevantnih nacionalnih vlasti“. Poziva „Kancelariju Ujedinjenih Nacija za pitanja droge i kriminala (UNODC), Međunarodnu kontrolu narkotika (INCB) i Svetsku zdravstvenu organizaciju (WHO) da obezbede pravne savete i pomognu državama, na zahtev, u reviziji i ažuriranju njihovih politika prema drogama. Vlade bi trebale da uračunaju različite nacionalne realnosti i potrebe, kroz, između ostalog, promovisanje informacija i razmenu najboljih praksi i politika zasnovanih na dokazima, koje su već sprovedene od strane država članica. Ovo znači da države mogu da razviju inicijative krojene ne samo po međunarodnim sporazumima, već i njihovim specifičnim karakteristikama i potrebama. Očekuje se da to mora biti sprovedeno od strane država članica ako žele da modernizuju sistem kontrole droge i učine ih pravednijim i efikasnijim. Grčka je veoma modernizovala svoje zakonodavstvo, ali nedostaje joj konzistentnost i efikasna implementacija.

Legalizacija kanabisa

Iako se pitanje kanabisa nije postavljalo u proizašlom dokumentu UNGASS-a, predmet je javne debate. Uključivanje kanabisa u listu zabranjenih droga je preispitivano i nekoliko ključnih aktera su mišljenja da je uključivanje u Međunarodnu konvenciju bila loša odluka. Sve više država prihvata propise za produkciju i distribuciju kanabisa u medicinske i naučne svrhe i države kao što je Urugvaj i 7 država u USA su legalizovale gajenje i distribuciju kanabisa u rekreativne svrhe. Najnoviji godišnji „Svetski izveštaj o drogama za 2016“ publikovan od strane Kancelarija Ujedinjenih Nacija za pitanja droge i kriminala, za razliku od Specijalne generalne skupštine UN, čitavo poglavlje o skorašnjim razvojima vezano je za kanabis. Ovaj cilj i naročito informativni izveštaj odnosi se na razvoj legalizacije kao činjenice koja treba biti pažljivo evaluirana u pogledu pozitivnih i negativnih uticaja. Ovo je pristup koji promovise dijalog i objektivnu evaluaciju. Sada je pitanje vremena da li će kanabis biti na dnevnom redu UN-a i nacionalnih vlada.⁶

Sastanak na visokom nivou u 2019.

U 2019. preći će se na sledeći važan stadijum debate o efektima i, prilagođeno modernim i uvidima zasnovanim na dokazima, politike prema drogama. Već u jesen 2016, Komisija Ujedinjenih Nacija o opojnim drogama održala je nekoliko sastanaka o implementaciji ishoda Specijalne skupštine. O rezultatima ovih sastanaka biće diskutovano u šezdesetoj Sesiji Komisije o opojnim drogama (CDN) u martu 2017. NVO aktivno učestvuju u pripremi kao posmatrači sa pravom da učestvuju u debatama.

Period nakon Specijalne sesije generalne skupštine Ujedinjenih Nacija 2016 i situacija u SE Evrope.

Poseban odeljak programa regionalne konferencije u Solunu (1-2. juna 2016.) je bio posvećen diskusiji o skorašnjem nacionalnom, regionalnom i internacionalnom razvoju u polju droga. Inicijative i predlozi za akciju tokom naredne dve godine i mogućnost zajedničkih akcija nevladinih organizacija. Učesnici su diskutovali o konačnoj verziji proizašlog dokumenta koji je bio odobren od strane UNGASS 2016 i usmerio je diskusiju na četiri tačke, koje su blisko povezane sa akcijama koje mogu biti razvijene u SEE regionu. Ove tačke su:

a. Budući izazovi u polju droga u Jugoistočnoj Evropi. Politička nestabilnost.

Dugoročna politička nestabilnost u skoro svim državama region sprečava koherentno i konzistentno stvaranje politike prema drogama, kao i kada su u pitanju mnoga druga društvena pitanja.

Ravnopravan pristup i integracija korisnika droga u usluge fizičkog i mentalnog zdravlja, bez diskriminacije

Ovo je jedan od prioriteta kada su u pitanju akcije nevladinih organizacija.

Prepoznavanje i podrška od strane vlade

Vlade prepoznaju da su nekoliko usluga koje su ponuđene od strane NVO-a neophodne. Nekoliko država finansijski podržavaju rad NVO. Trenutni stav vlada nije pravičan i ne doprinosi integraciji NVO servisa u zdravstveni sektor. Deo budžeta mora biti izdvojeno zdravstvenim servisima obezbeđenim od strane nevladinih organizacija.

Finansiranje NVO

Finansiranje je problem i izazov. Bez finansijskih resursa, održivost NVO-a je u riziku. Osiguravanje resursa takođe zavisi od kreativnosti i razvoja dobrih projekata i predloga od strane NVO. Na regionalnom nivou, trebalo bi da postoji uzajamna podrška i saradnja između NVO.

Doprinos agencija UN.

Predlozi i preporuke proizašlog dokumenta UNGASS-a, moraju biti aktivno podržani od strane agencija UN u regionu jugoistočne Evrope. Njihov dijalog sa vladama država u regionu biće veliki doprinos budućem upravljanju politike prema drogama. Priznavanje uloge NGO bi trebalo biti praćeno konkretnim akcijama.

b. Koje akcije trebaju biti preuzete za dekriminalizaciju posedovanja droge za ličnu upotrebu.

Korišćenje fondova za naučna istraživanja.

Istraživanje koje je obavljeno u različitim državama sveta dokazuje da kazna i zatvorska kazna korisnika zbog narušavanja zakona o drogama i naročito za posedovanje malih količina za ličnu upotrebu, ne doprinosi efektivnom odnošenju prema upotrebi. Suprotno, kazna i zatvorska kazna imaju štetne efekte na pojedince i društvo. Ovaj zaključak bi trebao da bude iznešen i podržan od strane NGO u SEE regionu. Istraživanje o izricanju kazni za one koji su učinili prestupe vezano za drogu, (citaat*) sprovedeno od strane Diogenisa u državama Balkana, može biti iskorišćeno od strane NGO-a u regionu. (Citaat).

Širenje ličnih priča u publikacijama organizacija, štampi, na društvenim mrežama itd. je efikasna alatka za zagovaranje na usvajanje i implementaciju alternativnih mera kazni i zatvaranje. Propisi u korist dekriminalizacije će dosta doprineti borbi protiv stigme i promovisanju pristupa tržištu rada.

Učestvovanje kreatora politike i političara u konferencijama i javnim sastancima organizovano na ovu temu od strane agencija za lečenje lekovima i rehabilitaciju i od strane NVO u jugoistočnoj Evropi, pomoći će da se promoviše regulisanje dekriminalizacije posedovanja malih količina droge za ličnu upotrebu. Javna diskusija i

debata će pomoći da se razmene iskustva oko problema kao što je stigmatizacija korisnika i socijalne posledice takođe, kao i rezultati u državama gde su prakse dekriminalizovanja već implementirane.

Obučavanje zdravstvenih profesionalaca i pripadnika zakona, naročito policije, pomoći će u bavljenju ovim pitanjem. Svakodnevni kontakt između zdravstvenih profesionalaca i policije, sa korisnicima droga i učestvovanje korisnika u diskusiji, imaće pozitivan efekat na zajedničko razumevanje i borbu sa stereotipima.

c. Inicijative, koje mogu biti razvijene na lokalnom i regionalnom nivou,

Saradnja i izgradnja partnerstava nevladinih organizacija sa lokalnom zajednicom su neophodne alatke za postizanje cilja da se izvrši pritisak i uticaj na lokalnom i regionalnom nivou. Preduslov uspeha u ovom cilju je zajednički pogled organizacija kada je u pitanju sadržaj specifičnih intervencija. Važna je formulacija jasnih poruka i njihovo uporno predstavljanje. Zajedničke inicijative, uzajamno razumevanje i saradnja, kao i taktike izbegavanja konflikata su neophodne kako bi se problemi rešavali efikasno.

d. Šta može biti doprinos NVO u polju ljudskih prava?

Koje tačke bi trebale da se nalaze na dnevnom redu za ljudska prava i problem droga?

Učešće civilnog društva i populacija pod direktnim uticajem upotrebe droga, u oblikovanju politike, trebalo bi da bude

prihvaćeno kao pravilo na svim nivoima donošenja odluka.

Doprinos NVO ovom pitanju je da poveže ljudska prava sa implementacijom politike prema drogama u svakodnevnoj praksi. Pitanja vezana za ljudska prava su pored ostalih. Dostupnost svim mogućim tipovima tretmana. Ljudi moraju biti u mogućnosti da izaberu ili odbiju izbor tretmana. Pristup mora biti usmeren na osobe, uz poštovanje privatnosti. Učestvovanje u odlukama vezano za tretman. Pristup servisima za zdravstvenu negu i tretman od strane kvalifikovanog/specijalizovanog osoblja.

BELEŠKE

¹ Thanasis Apostolou je direktor Udruženja DIOGENIS, Dialog o politici prema drogama

² <http://www.diogenis.info/cms/files/2016/04/UNODC-document-English.pdf>

³ <http://www.diogenis.info/cms/files/2016/04/outcome-document.pdf> pag.6

⁴ <http://www.diogenis.info/cms/files/2016/04/outcome-document.pdf> pag. 7

⁵ <http://www.diogenis.info/cms/files/2016/04/outcome-document.pdf> pag.8

⁶ https://www.unodc.org/doc/wdr2016/WORLD_DRUG_REPORT_2016_web.pdf

Dijalog o politici prema drogama

Aktuelni sistem globalne kontrole droge je zasnovan na tri međunarodne konvencije: Jedinsvena konvencija o opojnim drogama (1961), koja je dopunjena Protokolom iz 1972, Konvencija o psihotropnim supstancama iz 1971 i Konvencija o nezakonitim drogama i psihotropnim supstancama iz 1988.

Nacrt zakona razvijen posle šezdesetih, pratio je represivni pristup i karakterisan je restriktivnom interpretacijom UN Konvencije, što je često prepreka za razvoj inovativnih praksi koje izlaze u susret potrebama našeg vremena i koje su konstantno evaluirane u vezi sa svojom efikasnošću. Decenije represivnih politika prema drogama nisu smanjile veličinu ilegalnih tržišta lekova, već umesto toga, vodile su narušavanju ljudskih prava, uzrokovale su krize u sudskom i zatvorskom sistemu, stabilizovale su organizovani kriminal i marginalizovale ranjive korisnike droga, male trgovce i proizvođače ilegalnih useva.

Dijalog o politici prema drogama u jugoistočnoj Evropi Udruženja DIOGENIS, ima cilj da promoviše humaniju, balansiraniju i efikasniju politiku prema drogama, koja se distancira od represivnog pristupa i prilazi temi iz perspektive javnog zdravlja, ljudskih prava i smanjenja štetnosti. Specijalizovani projekat Reforma zakona o drogama, koji je promovisan od strane Udruženja u saradnji sa naučnim institucijama (univerzitetima i centrima za istraživanje) u državama jugoistočne Evrope, ima za cilj reformisanje zakonodavstva isticanjem dobrih praksi lekcija naučenih iz iskustva u oblastima kao što je dekriminalizacija i depenalizacija, proporcionalnost kazni, alternative zatvaranju i smanjenju štetnosti.

- Serije publikacija Udruženja imaju za cilj da ohrabre konstruktivan dijalog između odgovarajućih državnih tela koji su odgovorni za politiku prema drogama, agencija, usluga i relevantnih organa vlasti koji sprovode ovu politiku i organizacija civilnog društva.